

- Lesbrief -

OGEN kind

ISBN 9789044859003

Titel: *Ogenkind*

Auteur: Shelly Roso

Geb. 104 pagina's

Vanaf 12 jaar

Uitgegeven bij Clavis Uitgeverij

Robbyn wil dolgraag schrijver worden. Maar omdat er bij haar thuis geen plaats is voor lezen of schrijven, heeft ze moeite met spelling en grammatica. Ondanks bijlessen is Robbyn ervan overtuigd dat haar droom onbereikbaar is. Kun je met een taalachterstand wel worden wat je écht wilt worden? Die vraag probeert Robbyn te beantwoorden door haar persoonlijke verhaal op te schrijven, aangevuld met informatieve stukjes. Dankzij juf Cynthia, haar mentor, en de getuigenis van een 'levend boek', vindt ze langzaam maar zeker een antwoord.

Een waardevol en herkenbaar verhaal voor tieners, in een tijd waarin één op de zes mensen laaggeletterd is. Het verhaal is deels gebaseerd op eigen ervaringen van de auteur en laat zien hoe lees- en schrijfbevorderende activiteiten een must kunnen zijn voor kinderen van (een) laaggeletterde ouder(s).

Wij maken
kinderdromen
waar

Deze lesbrief is bedoeld voor leerkrachten en begeleiders. Het lesmateriaal voor de leerlingen vind je **hier**. Je kunt het voor hen printen en uitdelen, zodat ze zelf de vragen voor zich hebben, ze kunnen beantwoorden en erop terug kunnen kijken.

De lesbrief kan worden aangevuld met een gastles en/of workshops. Bekijk voor meer informatie de website van de auteur: www.shelly-roso.nl.

Meer informatie over laaggeletterdheid vind je in Nederland onder andere bij **Stichting Lezen en Schrijven** en in België bij **Diversiteitspraktijk**. Het is fijn om als leerkracht al enige achtergrondkennis te hebben voordat je het boek met de klas behandelt. Bij een aantal vragen in deze lesbrief is extra informatie essentieel.

Intro

In het boek Ogenkind lees je over laaggeletterdheid, ook wel lage basisvaardigheid genoemd. Ga met de leerlingen in gesprek en vraag hun wat er met laaggeletterdheid of lage basisvaardigheden wordt bedoeld. Kennen ze in hun eigen omgeving misschien iemand die laaggeletterd is? En willen ze daar iets over vertellen?

Inleving

Laat de leerlingen zich voorstellen dat ze nauwelijks kunnen lezen, schrijven en rekenen. Hoe zou een schooldag er dan voor hen uitzien?

Laat ze een willekeurige schooldag nemen als voorbeeld. Met welke vakken zouden ze moeite hebben? Naar welke vakken zouden ze uitkijken?

Laat de leerlingen zich nogmaals voorstellen dat ze moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen. Ga met de leerlingen op pad en maak ze bewust van hoe taal, rekenen en schrijven en grote rol spelen in onze maatschappij.

Bezoek bijvoorbeeld een instantie als de gemeente, het ziekenhuis of de belastingdienst, of nodig iemand van zo'n instantie uit. Kijk eens op de website van de gemeente of belastingdienst welke formulieren er zoal ingevuld moeten worden. Hoe zouden de leerlingen daarmee omgaan als ze laaggeletterd zouden zijn?

Ongeveer één op de zes mensen (tussen 16 en 75 jaar) is laaggeletterd in Nederland en België. Bespreek met de leerlingen of ze een idee hebben hoe het komt dat er hier zoveel mensen zijn die moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen.

Laaggeletterdheid brengt gezondheidsrisico's met zich mee. Zoek hier eventueel vast informatie over op. Laat de leerlingen in hun eigen woorden opschrijven wat daarmee wordt bedoeld. Hoe zou het komen dat laaggeletterdheid tot gezondheidsrisico's kan leiden? Kunnen ze een voorbeeld bedenken?

Getuigenissen

Nodig iemand uit die laaggeletterd is (geweest). Je kunt contact opnemen met de organisatie die laaggeletterdheid bestrijdt in jouw land om dit te coördineren.

Vertel vooraf aan de leerlingen dat er een gastspreker komt en laat hen alvast vragen bedenken. Laat de gastspreker zijn verhaal vertellen en geef ruimte voor de vragen van de leerlingen.

Laaggeletterdheid is niet altijd zichtbaar.

Bespreek met de leerlingen de signalen waaruit kan blijken dat iemand moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen, of digitale vaardigheden. Zoek eventueel enkele voorbeelden van ervaringsdeskundigen om klassikaal te bespreken.

Nodig een medewerker van een organisatie uit die zich bezighoudt met lage basisvaardigheden. Dat kan bijvoorbeeld iemand zijn die lesgeeft aan volwassenen die laaggeletterd zijn.

Vertel vooraf aan de leerlingen dat er een gastspreker komt en laat hen alvast vragen bedenken. De gastspreker heeft vast ervaring met vertellen in 'eenvoudige taal'. Laat de leerlingen het verschil ervaren en nadenken over hoeveel van het dagelijks taalgebruik (te) lastig is om te volgen voor mensen die laaggeletterd zijn.

Op school

Bespreek met de leerlingen wat de school doet om laaggeletterdheid tegen te gaan. Wat doet de school om laaggeletterdheid op en rondom de school te signaleren? En om laaggeletterde ouders, verzorgers en/of leerlingen te motiveren om cursussen te volgen en hun basisvaardigheden naar een hoger niveau te tillen?

Vraag eventueel bij het ondersteunend personeel of zij in de klas kunnen toelichten wat er op school wordt gedaan.

Opdrachten

Geef de leerlingen een opdracht voor in hun vrije tijd: spoor ze aan om in een winkel een medewerker te vragen om het etiket van een product voor te lezen, omdat ze zelf niet goed kunnen lezen. (Dat kan uiteraard ook op andere plekken met andere soorten geschreven tekst.) Bespreek in de eerstvolgende les welke reacties de leerlingen kregen en hoe ze zich voelden.

Robbyn schreef een persoonlijk verslag over haar lees- en schrijfontwikkeling. In het verslag vertelt ze over haar oma, tante en moeder die laaggeletterd zijn, en over een leesarme omgeving. Ze vertelt ook over wanneer ze voor het eerst in aanraking kwam met boeken, en wat boeken, schrijven, en lezen voor haar betekent.

Laat de leerlingen een collage maken waarin ze in beeld brengen wat lezen en schrijven voor hen betekent. Welke plaats hebben boeken in het leven van de leerling? Komt de leerling eerder uit een leesrijke of leesarme omgeving? Wanneer kwam de leerling voor het eerst in aanraking met boeken? Heeft de leerling altijd graag gelezen? Welke (soort) boeken leest de leerling graag? Hoe belangrijk is taal in het leven van de leerling, en welke taal (of talen)? De antwoorden op deze vragen mogen ze in de collage verwerken.

Laat de leerlingen een (kort) persoonlijk verslag maken voor bij de collage, als ondersteuning. Laat hen uitleggen wat er op de collage te zien is en waarom ze daarvoor hebben gekozen.

Tip van Robbyn: typen de leerlingen hun verslag op een laptop of chromebook? Moedig ze dan aan om niet klakkeloos de onderstreepte woorden te verbeteren, maar kijk eerst zelf naar wat er verkeerd is geschreven en probeer te begrijpen hoe het anders moet. Zo kun je je basisvaardigheden (blijven) trainen.

Tips

Kunnen de leerlingen zelf nog meer tips bedenken om hun basisvaardigheden te blijven trainen en naar een hoger niveau te tillen? Welke kleine aanpassingen kunnen ze in hun dagelijks leven doen om hun basisvaardigheden te oefenen?

Bespreek met de leerlingen welke tips ze hebben bedacht, en welke al in *Ogenkind* staan. Met welke tips uit het boek, of van klasgenoten, zouden ze zelf aan de slag willen gaan? Eventueel kunnen de leerlingen een actieplan maken om de basisvaardigheden te blijven trainen of te verbeteren.

Tot slot

Voor leerlingen die moeite hebben met lezen, bestaan er boeken in eenvoudige taal. Laat ze kennismaken met de boeken van **Uitgeverij Eenvoudig Communiceren** en de boeken uit de serie **Leeslicht**. Bekijk eventueel ook de **Troef-reeks**.

De lokale bibliotheek zet zich vaak sterk in om laaggeletterdheid tegen te gaan. Bekijk zeker wat voor voorzieningen en cursussen de bibliotheek bij jullie in de buurt aanbiedt.